

کره حقوقی روزنامه جوان پذیرای مطالب جامعه حقوقی است. انتشار دیدگاه‌های حقوقی به منزله تأیید یا رد تمام محتوای آنها نیست.

نگارخانه

شرایط تحقق توهین و مجازات آن

همه انسان‌ها به‌صرف انسان بودن و فارغ از هر گونه امتیاز خاص اجتماعی، حقوقی دارند که باید از جانب سایر هم‌نوعان محترم شمرده شود و مورد تعرض قرار نگیرد. از جمله، جان و مال و آبروی اشخاص مصون از تعرض است و در صورتی که این حقوق رعایت نشود، با رعایت شرایط امکان مجازات شخص نقض‌کننده حقوق فراهم خواهد بود.

برای تحقق توهین، همانند هر جرم دیگر، وجود دو عنصر ضروری است: عنصر مادی جرم توهین، همان گفتار، نوشتار یا کرداری است که سبب تحقیر می‌شود. عنصر معنوی آن نیز وجود قصد و اراده برای انجام عمل پیش‌گفته است و در مقام اثبات این رکن، کافی است ثابت شود رفتار مرتکب از روی اراده بوده و در خواب یا مستی انجام نشده است.

■ **شرایط تحقق توهین**

شرایطی که برای توهین‌آمیز تلقی شدن رفتار مرتکب ضرورت دارد را در ادامه می‌خوانید:

– توهین غالباً به‌صورت گفتار (شفاهی یا مکتوب) است اما گاهی نیز از طریق انجام دادن یک فعل، بدون استعمال لفظ محقق می‌شود. مانند پرتاب کردن آب دهان به صورت شخصی دیگر یا انجام دادن حرکاتی که در اصطلاح عامیانه، به آن شکلک در آوردن می‌گویند.

– توهین‌آمیز بودن رفتار با توجه به عرف (از لحاظ زمان و مکان و طبقه اجتماعی مخاطب) سنجیده می‌شود.

– مخاطب توهین باید فرد معینی باشد و در صورتی که به جمعی توهین شود، باید به‌گونه‌ای باشد که بتوان آن را به تک‌تک افراد جمع قابل انتساب دانست.

– مخاطب توهین باید زنده باشد. (استثناً در توهینی که موجب ذف می‌شود، حیات مخاطب شرط نیست).

– توهین باید صریح باشد و نمی‌توان بر اساس تفسیرپذیر بودن یک کلام، گوینده یا نویسنده آن را به اتهام توهین تعقیب کرد. با کنایه سخن گفتن، اصولاً موجب تحقق بره توهین نمی‌شود، مگر آن‌که کنایه به‌وضوح بیان‌کننده مقصود گوینده باشد و شنوندگان به‌سرعت و بی‌واسطه متوجه شوند که گوینده چه کسی را طرف اهانت قرار داده است.

– برای تحقق جرم توهین لازم نیست که مخاطب حتماً ناراحت شود و احساس تحقیر کند. همین‌که رفتار یا گفتار توهین‌آمیز، شرایط ذکر شده را داشته باشد، موجبات محکومیت توهین‌کننده فراهم است.

■ **انقسام توهین**

جرم توهین به «حدی» و «تعزیری» تقسیم می‌شود. توهین حدی توهینی است که مجازات آن از سوی شارع مقدس تعیین شده است و بر خلاف جرائم مستوجب تعزیر، مجازات ثابتی دارد که در صورت احراز ارتکاب جرم، از سوی دادگاه مورد حکم قرار می‌گیرد.

تنها مصداق توهین حدّی در قانون مجازات اسلامی، سب‌النبی یعنی دشنام دادن به پیامبر و سایر معصومین (س.ست) مطابق ماده ۲۴۲ قانون مجازات اسلامی «هر کس پیامبر اعظم(ص) را هر یک از انبیای عظام الهی را دشنام دهد یا ذفّ کند سب‌النبی است و به اعدام محکوم می‌شود.»

توهین تعزیری که خود به دو دسته تقسیم می‌شود: توهین ساده که در توضیح آن باید گفت به‌طور کلی هر توهینی که جزء مصداق توهین حدّی یا توهین تعزیری منبذ نباشد، توهین تعزیری ساده است و مجازات آن تحمل تازبانه تا ۷۲ ضربه و یا ۵هزار ریال تا یک میلیون ریال جزای نقدی است.

توهین مشدد که قانونگذار به‌سبب مقام یا جنسیت مخاطب توهین، مجازات سنگین‌تری تعیین کرده است.موردی از قبیل توهین به مقدسات اسلام (به غیر از سب‌النبی که به‌عنوان یک جرم حدی توضیح داده شد)، توهین به امام خمینی(ره) و مقام رهبری، توهین به مقامات سیاسی داخلی و یا کارکنان مؤسسات و شرکتهای دولتی و شهرداری در حین انجام وظیفه، توهین به مقامات سیاسی خارجی در خاک ایران و توهین به شان و حیثیت بانوان و اطفا!

دانشگاه‌ها

نکته حقوقی هنگام کمک به افراد در مقابل خودپرزاد

موقعی که می‌خواهید پولی از غیربانک بگیرد مشخصاً به شما مراجعه می‌کنند و به بهانه ندانستن سواد از شما می‌خواهند برایشان پولی بگیرید یا انتقال دهید. متأسفانه بعضی کارت‌ها سرقتی هستند. زمانی که کارت را درون خودپرزد قرار می‌دهید چهار بار از شما عکس گرفته خواهد شد. اگر نتوانید ثابت کنید که این کار را به‌خاطر انسانیت انجام داده‌اید مجرم شناخته خواهید شد؛ پس اگر کسی از شما چنین درخواستی کرد حتماً خواهید در کنار شما قرار بگیرد و اگر امتناع کر بجزا از کمک خودداری کنید.

اخذ کرایه کولر قانونی نیست

هر ساله در تعرفه‌های کرایه که در شورای شهر تصویب می‌شود استفاده از کولر در فصل تابستان و بخاری در فصل زمستان در شرایط قیمتی لحاظ می‌شود و راننده تاکسی باید سیستم سرمایش خود را در اختیار مسافران قرار دهد. مسافران از صورت مواجهه با این اقدام رانندگان تاکسی می‌توانند با شماره ۱۸۸۸ تماس گرفته و مشخصات تاکسی و راننده را اطلاع دهند تا با آنها برخورد شود.

منع نگهداری حیوانات در آپارتمان

اگر سر و صدای حیوانات یا حضورشان در محل زندگی باعث ایجاد مشکل و ناراحتی ساکنان شود، آنها می‌توانند با استناد به قانون رفع مزاحمت همسایه‌شان از نگهداری حیوانات منع کنند. این مزاحمت ایجاد ترس از هر نوع که باشد، صدقاً سلب آسایش عمومی و موضوع ماده ۶۱۸ قانون مجازات اسلامی است.

چهارشنبه ۲۷ تیر ۱۳۹۷ | ۴ دی‌قمعه ۱۴۹۶

حقوقی

سرویس اجتماعی ۸۸۴۹۸۴۴۰

نگهبانی از انقلاب با شورای نگهبان

شورای نگهبان در ۲۶ تیر ۵۹ به دستور و انتخاب امام (ره) آغاز به کار کرد. با این‌که بنیانگذار انقلاب در همان بدو تأسیس شورای نگهبان پیش‌بینی آینده را نموده و تصریح فرمودند: «اگر کسی بخواهد فساد کند، به مردم بگوید که این شورای نگهبان کذا، این فساد است، و فساد است یک همچو آدمی، تحت تعقیب مفسد فی الارض یا قیاد را بگیرد»، ولی این نهاد انقلابی از همان سال ۵۹ تاکنون آماج حملات

شورای نگهبان چه کار می‌کند؟

■ **علی تقی‌نژاد***

۱۸ اصل از «میثاق ملی ما» به رسالت، مأموریت ووظایف شورای نگهبان اختصاص یافته‌است. جایگاه این نهاد نظارتی در قانون اساسی تا جایی است که طبق اصل ۹۲، مجلس بدون وجود آن فاقد اعتبار قانونی است. عمده وظایف شورای نگهبان به‌طور مشترک در عهده فقها و حقوقدانان است و برخی از آنها، وظایف اختصاصی فقهی‌ها باشد.

۱- نظارت شرعی و قانونی بر قوانین و مقررات

نخستین وظیفه شورای نظارت بر قوانین مصوب مجلس است. علاوه بر این، نظارت بر اساسنامه‌های مصوب هیئت‌وزیران به موجب اصل ۷۲ قانون اساسی بر عهده شورا است. این‌گونه مصوبات به شورای نگهبان ارسال می‌شود و چنانچه مورد موصیبه‌ای را مغایر موازین شرع و قانون اساسی تشخیص داد، برای تجدینظر به مجلس باز می‌گرداند و مجلس مکلف است ایرادات وارد به مصوبه را اصلاح نموده و مجدداً برای بررسی به شورا ارسال نماید. اصل ۴ مقرر می‌دارد: «کلیه قوانین و مقررات اعم از مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی باید بر اساس موازین اسلامی باشد.» در نظر شماره ۹۸۲ شورا آمده است: «این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است.» در همین رابطه، اگر شخصی ابطال مصوبه دولتی را به استناد مغایرت با موازین شرعی از دیوان عدالت اداری در خواست کند، دیوان در رابطه با مصوبه مورد اعتراض، از فقهای شورا استعلام می‌کند و در صورت اعلام مغایرت مصوبه با موازین شرعی توسط فقهای شورا، دیوان بر اساس تبصره ۲ ماده ۸۴ و ماده ۸۷ قانون دیوان عدالت اداری اقدام به ابطال آن می‌کند.

تفسیر اساسی، راه‌گشای مشکلات قانونی

■ **محمد مهاجری***

قانون اساسی به‌عنوان پایه‌ای‌ترین قانون در هر نظام حقوقی مبتین چار چوب کلی یک نظام سیاسی است. قانون اساسی بیانگر موضوعات مهمی از جمله ساختار قوای سه‌گانه و ترکیب آن‌هاست و علاوه بر آن منتشمل بر حقوق ملت و قواعد نظارت و تعادل نیز می‌باشد. به موجب اصول حقوقی، قانونگذار با توجه به مصالح اجتماعی و مصالح سیاسی به بیان احکام گوناگون در قانون اساسی می‌پردازد و در نهایت امر احکام قانون اساسی معمولاً مشتمل بر کلیات هستند و جزئیات آنها در قوانین عادی بیان می‌گردد. در بسیاری از اصول قانون اساسی صراحتاً به کلیات اشاره شده و جزئیات یک موضوع به قانون عادی واگذار شده است، اما در بسیاری از موارد قانونگذار حکم کلی را بیان کرده و اشاره‌ای به بیان جزئیات در قوانین عادی نکرده است.

به موجب اصل نود و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تفسیر قانون اساسی به عهده شورای نگهبان است که با تصویب

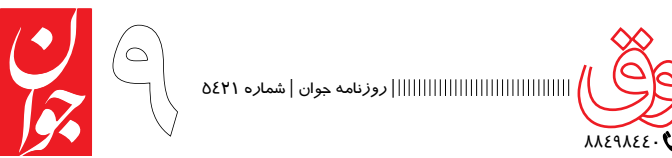
حقوق شهروندی

■ **گندم زمانی**

بعد از دیدن لیست اوقات فراغت مدارس غیر دولتی و البته برنامه‌ریزی‌های مسئولان برای اوقات فراغت دانش آموزان روستایی می‌توان تا حدی به این نتیجه رسید که پرداخت هزینه‌های گزاف شهریه به مدارس غیر دولتی توسط خانواده‌ها نمی‌تواند تنها پر پایه چشم و هم‌چشمی و موردی از این قبیل باشد.ار دوهای هفتگی خارج از شهر و بعضاً خارج از کشور، کلاس‌های ورزشی، مسرگرمی و خلاقیت‌های نو چون صخره‌نوردی، لگو، اسکیت و…! این در حالی است که وضعیت در مدارس دولتی اینگونه نیست.

از آنجایی که استراحت و تفریحات سالم جزئی

جداشدنی از زندگی بشری است و در بهداشت روانی شهروندان نقش دارد، در هر جامعه‌ای استفاده از تفریح و اوقات فراغت، به‌عنوان یکی از حقوق مهم ملت تلقی می‌شود. باید برای همه افراد جامعه هم‌زمان باشغل و درآمد کافی امکان و توان استفاده از اوقات فراغت و تفریح فراهم آید و زمینه‌های لازم از نظر حقوقی و قانونی ایجاد شود، تا افراد جامعه بتوانند در فضایی مناسب به حق قانونی خود برسند. یکی از مصداق مهم اوقات فراغت بر کردن روزهای خالی دانش آموزان در فصل تعطیلات است. تبعیض در آموزش در این راستا باعث شده که خانواده‌ها هر ساله بیش از قبل به سمت مدارس غیر دولتی

روزنامه جوان | شماره ۵۴۲۱

سرویس اجتماعی ۸۸۴۹۸۴۴۰

چپ و راست بوده است. چه در انتخابات‌ها چه در د و تأیید قوانین سخت‌ترین حملات متوجه شورای نگهبان بوده‌است. اما از طرفی این نهاد با وجود همه‌جمل‌های فراوان تا حد زیادی توانسته وظایف حقوقی خود را وفق قانون و بی‌ملاحظه، مدلل و مستند به سرانجام برساند. «گروه حقوق جوان» به مناسبت سالروز تأسیس این نهاد، اقدام آفادامات ووظایف شورای نگهبان را به صورت مختصر بررسی کرده‌است.

۲- تفسیر قانون اساسی

مقصود از تفسیر، بیان مراد مقنن است که در موارد سکوت، ابهام یا اختصار اصول قانون اساسی گفته می‌شود. با توجه به نظر به شماره ۲۹۲/۱۸۹۲ شورای نگهبان: «مطابق اصل ۹۸ قانون اساسی، تفسیر هر یک از اصول آن، انحصاراً بر عهده شورای نگهبان است و هیچ مرجع دیگری حق تفسیر هیچ‌یک از اصول قانون اساسی را ندارد.» طبق اصل مذکور، ضروری است برای نظریه‌تفسیری شورا، سه‌چهارم اعضای شورا (۹ نفر) به آن رای دهند.

۳- نظارت بر انتخابات

مطابق اصل ۹۹، نظارت بر انتخابات مجلس خبرگان رهبری، ریاست جمهوری، مجلس شورای اسلامی و مراجعه به رای عمومی و همه‌پرسی، به‌عهده شورا است. این نظارت از طریق هیئت مرکزی نظارت هیئت‌های نظارت استانی و سنسایر هیئت‌های نظارت صورت می‌گیرد که برای این مهم، از اقشار و گروه‌های مختلف مردم استفاده می‌کنند. یکی از مصداق نظارت بر انتخابات، نظارت بر احراز صلاحیت انتخاب‌شوندگان است. تأیید صلاحیت نامزدهای تمامی انتخابات سراسری کشور به‌جز انتخابات شوراهای شهر و روستا، در حیطه وظایف وزیر است. بنده نیز از خصوص تأیید صلاحیت داوطلبان ریاست جمهوری مقرر می‌دارد: «صلاحیت داوطلبان ریاست جمهوری از جهت دارا بودن شرایطی که در این قانون می‌آید، باید قبل از انتخابات به تأیید شورای نگهبان برسد.» طبق ماده ۳ قانون انتخابات مجلس خبرگان رهبری و آیین‌نامه آن، بررسی صلاحیت داوطلبان مجلس خبرگان توسط فقهای شورا انجام می‌شود. «مرجع تشخیص دارا بودن شرایط، فقهای شورای نگهبان قانون اساسی می‌باشند.»

■ **وظایف فرعی**

بر اساس قانون اساسی، لازم است اعضای شورای نگهبان در برخی

سه چهارم آنان انجام می‌شود. تفسیر قانون اساسی جزو اصلی‌ترین وظایف شورای نگهبان محسوب می‌شود. وظیفه‌های که چنانچه به نحو صحیح و مناسب انجام شود، می‌تواند در تقویت جایگاه شورای نگهبان به‌عنوان نهاد دادرس اساسی نقش کلیدی داشته باشد.

تفسیر در لغت به معنای برده‌برداری و کشف مُراد از لفظی مشکل است. تفسیر قانون اساسی از جهت «توسعه یا تنصیق اصول قانون اساسی» دارای اهمیت است. به این جهت که قانون اساسی مفاهیمی را بیان می‌کند و شورای نگهبان به‌عنوان مرجع تفسیر قانون اساسی می‌تواند این مفاهیم را تفسیر کند؛ چنانچه این تفسیر همراه با برداشت توسعه‌دهنده باشد مفهوم مورد نظر متعلف‌تر خواهد بود و چنانچه این تفسیر محدودکننده یا مضیق‌کننده باشد، دامنه اجرایی شدن آن اصل محدودتر خواهد شد.

چندین نکته کلیدی که به لحاظ علمی و دانشگاهی نیز از جمله امور مهم است در تفسیر مطمح نظر است. اولاً در تفسیر قانون اساسی باید تلاش کرد به الفاظ و صراحت اصول قانون اساسی توجه نمود. ثانیاً در تفسیر اصول قانون اساسی باید به اصول منطقی هر مفهوم توجه کرد

■ **حضور در مراسم تحلیف رئیس جمهور**

طبق اصل ۱۲۱، حضور اعضای شورای نگهبان در مراسم تحلیف رئیس جمهور لازم است.

■ **حضور ضروری در مجلس شورای اسلامی**

مطابق اصل ۹۷ «اعضای شورای نگهبان به منظور تسریع در کار می‌توانند هنگام مذاکره درباره لایحه یا طرح قانونی در مجلس حاضر شوند و مذاکرات را استماع کنند اما وقتی طرح یا لایحهای فوری در دستور کار مجلس قرار گیرد، اعضا شورای نگهبان باید در مجلس حاضر شوند و نظر خود را اظهار نمایند.»

■ **عضویت در شورای بازنگری قانون اساسی**

به موجب بند اول از اصل ۱۷۷، همه اعضای شورای نگهبان عضو شورای بازنگری قانون اساسی می‌باشند.

■ **عضویت یکی از فقها در شورای موقت رهبری**

با عنایت به اصل ۱۱۱، در صورتی که مقام رهبری بر اثر بیماری یا حادثه دیگری موقتاً از انجام وظایف رهبری ناتوان شود و نیز در زمان فترت، کناره‌گیری یا عزل ایشان توسط مجلس خبرگان، تا هنگام معرفی رهبر جدید، شورایی مرکب از رئیس‌جمهور، رئیس قوه قضائیه و یکی از فقهای شورای نگهبان به انتخاب مجمع تشخیص مصلحت نظام، همه وظایف رهبری را به‌طور موقت به‌عهده می‌گیرد.

■ **عضویت فقهای شورای نگهبان در مجمع تشخیص مصلحت نظام**

اصل ۱۱۲ مقرر می‌دارد: «اعضای ثابت و متغیر این مجمع را مقام رهبری تعیین می‌نماید.»

■ **پژوهشگر پژوهشکده شورای نگهبان**

و تفسیر از اصول را به صورت منطبق حقوقی و فقهی ارائه کرد. ثلثاً در تفسیر قانون اساسی می‌توان بر مبنای حقوق و آزادی‌های عمومی اصول مربوط به حقوق ملت را به صورت موسع تفسیر کرد و اصول ناقص حقوق ملت و ناقص آزادی‌های عمومی را به صورت مضیق و محدود تفسیر کرد. رابعاً به این جهت که قانون‌نویسی یک امر انسانی است و امر انسانی نیز عاری از خطا و اشتباه نیست، باید دقت کرد که تفسیر قانون اساسی نباید متضاد با مفهوم خود اصل باشد.

به‌عنوان نمونه، چنانچه ریاست جمهوری را اعمال ولایت ندانیم، امکان این وجود دارد که مفهوم «رجال سیاسی» را فقط به جنسیت مردان تفسیر نکنیم و آن را رسم جنس نینداریم، بلکه آن را با از براب غلبه بدنیان و با اینکه اصطلاح رجل سیاسی در علوم سیاسی را برداشت نامییم.

تفسیر شورای نگهبان چنانچه با لحاظ اصول کلی تفسیر و رعایت منطقی بودن تفسیر انجام شود، می‌تواند راه‌گشای بسیاری از مشکلات موجود در قانون اساسی باشد.

■ **مدرس دانشگاه و پژوهشگر حقوقی**

پانویس

امیر کشنگر *

الزامات حقوقی «بویش‌های نخبگانی» در نظارت بر عملکرد کارگزاران حکومتی

قانونگذار اساسی جمهوری اسلامی ایران به تبع شریعت مقدس اسلام، نظارت را به‌عنوان امری ضروری جهت تأمین سلامت زمامداران و کارگزاران نظام اسلامی در اصول متعددی از قانون اساسی تدارک دیده است. با وجود اینکه در قانون اساسی نهادهای کارشناسی تخصصی در حکومت جهت اعمال نظارت پیش‌بینی شده اما این امر باعث نشده که از امکان مشارکت سیاسی احاد شهروندان در انجام امر نظارت غافل شود؛ چنان‌که در اصل هشتم قانون اساسی «امر به معروف و نهی از منکر» و وظیفه‌های همگانی دانسته شده که به صورت متقابل بر عهده مردم و دولت نسبت به یکدیگر سپرده شده است. این نظارت عمومی در برخی اصول به شکل ویژه و خاصی مورد توجه قرار گرفته است؛ به‌عنوان نمونه در اصل ۲۴ قانون اساسی اصل آزادی بیان مطبوعات و در اصل ۲۶ نیز فعالیت آزادانه احزاب و اتجمن‌های سیاسی در چار چوب حقوق عمومی و مطابق موازین اسلامی شناسایی شده است. این مهم خود بیانگر اهمیت نقش نخبگان علمی و سیاسی و اجتماعی در اعمال نظارت بر عملکرد کارگزاران حکومتی است. نظارت بر عملکرد و نوع سیاست‌روزری‌های زمامداران در اکثر مواقع نیازمند رویکردی کارشناسانه و تحلیلی است.

در راستای تبیین ضرورت تشکیل بویش‌های نخبگانی جهت نظارت بر اقدامات کارگزاران می‌توان به رهنمودهای متعددی اشاره کرد که مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) خطاب به دانشجویان معتقد به ارزش‌ها و برخوردار از بینش صحیح سیاسی و اجتماعی مطرح نموده‌اند. تأکید ایشان به تقویت روحیه مطالبه‌گری در بین جوانان و دانشجویان و به‌خصوص صدور فرمان «آتش به اختیار» بیانگر ضرورت اهتمام بیش از پیش جمعیت‌های جوان بصیر در پیگیری آرمان‌های اصل اسلامی و ملی است. مهم‌ترین کارویژه «بویش‌های نخبگانی» را باید در موضوعی دانست که مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) از آن به «جهاد تبیین و روشن‌نگری» تعبیر کرده‌اند. حفظ و اعتلایبخشی آرمان‌ها و ارزش‌های انقلاب اسلامی در موعد اختلال در سیستم و ساختارهای رسمی جمهوری اسلامی مستلزم اتخاذ آداب مشخصی است و نباید آن را به معنای مطالبه‌کُور و هیجانی و بدون تذکار نسبت به واقعیت‌های سیاسی و اجتماعی تلقی کرد.

از جمله مسائل برمناقشه چند ماه اخیر صحنه‌سیاسی کشور، طرح «لایحه گروه ویژه اقدام مالی» موسوم به «FATF» در مجلس شورای اسلامی است. در حالی که بررسی‌های دقیق علمی و حقوقی بیانگر عواقب متعددی است که لایحه مذکور بر کشور وارد می‌کند، برخی جریانات بر نفوذ با سیاسی کردن موضوع و مغالطه مجدد در کتخلمه منتقدین با اطلاق عناوین کاذب و منسوخ چون «دلواپسان» یا «فراطیبون» در بی تحمیل تجربه تلخ دیگری بر ملت و نظام اسلامی هستند. این سیاست‌زدگی مفرط ضمن آنکه عمده جریانات حامی لایحه را از ابعاد حقوقی و اقتصادی آن غافل کرده است، موجب شده تا مقوله‌ای ملی به سطحی جناحی تقلیل یابد. با وجود اهتمام جریان مذکور بر تصویب معاهده تلاش‌های متفرق و تعدادی چند از تشکلات دانشجویی و صاحب‌نظران سیاسی و حقوقی تأثیر گذار باعث شد تصویب لایحه برای مدتی به تأخیر افتد. این مدت کوتاه دوماهه تا زمان طرح مجدد معاهده در مجلس شورای اسلامی، ضمن آنکه می‌تواند سرآغازی بر فعال نمودن ظرفیت‌های بالقوه نیروی نخبه‌انداز، از ارزش‌ها و منافع ملی باشد، فرصتی است تا از این طریق برخی قانونگذاران نظام اسلامی که رایبند که نمی‌توانند با تلقی بی‌تفاوتی مردم و نخبگان نسبت به عملکرد خود، آسوده‌خاطر انگیزه‌های سیاسی و حزبی خود را در ریشه در خودباختگی و ناآگاهی دارد، بیس از این دنبال کنند. بایسته است چهارگزان عرصه تبیین به این مناسبت و از این پس، با بهره‌گیری از تمامی وسایل ارتباط جمعی و تا حد امکان حضور در میان مردم، ضمن شفاف‌سازی در خصوص کلیشه‌هایی بی‌پایه چون «تعامل با جامعه جهانی و گره‌گشایی در اقتصاد داخلی از طریق استفاده در نظام بین‌الملل استکباری»، با تأکید بر تجربه تلخ برجام، خام‌اندیشی نولیبرال افکار لایحه FATF ضعیف‌های وارد بر استدلالات ایشان را جهت تنویر افکار عمومی بیان کنند. طبعی است اعمال گسترده و تأثیر گذار جهاد تبیین، نیازمند همکاری و مساعدت نهاد‌های انقلابی‌ای است که رسالت خود را پاسداری و حفاظت از ارزش‌ها می‌دانند.

■ **دانشجوی دکتری فقه و حقوق اسلامی دانشگاه تهران**

پیش‌حقوقی

بدهکار هستم. آیا قانوناً می‌توان از کسی که به صورت پیامکی برای وصول طلبش به من نفرین و فحاشی می‌کند، شکایت کرد؟

امکان اقدام قانونی در صورت توهین یا تهدید برای شما وجود خواهد داشت، ولو آنکه بدهکار باشید چراکه طلبکار برای گرفتن طلب خود باید اقدام قانونی نماید. در حق توهین نثار د.

چگونه می‌توان تقصیر یا اشتباه قاضی را در صدور حکم پیگیری کرد؟

ماده ۱۷۱ قانون مجازات اسلامی می‌گوید در صورتی که به دلیل تقصیر یا اشتباه قاضی، ضرر مادی یا معنوی به کسی وارد شود، این ضرر باید جبران شود. اگر این ضرر به دلیل قصور قاضی باشد، خود او مسئول جبران خسارت است و در صورتی که به علت اشتباه او باشد، دولت مسئول جبران خسارت خواهد بود.

مطابق ماده ۳۰ قانون نظارت بر رفتار قضات هم، در صورتی که مدعی هستتید به دلیل اشتباه یا تقصیر یک قاضی ضرری به شما وارد شده است، ابتدا باید دادخواستی برای اثبات تقصیر یا اشتباه قاضی به دادگاه عالی انتظامی قضات تقدیم کنید و بعد در صورتی که این دادگاه حکم به وجود تقصیر یا اشتباه مورد ادعای شما صادر کرد، با این حکم مجدداً دادخواستی به دادگاه عمومی حقوقی تهران بدهید تا بر مبنای این حکم میزان خسارت را تعیین و حکم به جبران خسارت دهد.

در صورتی که دادگاه عالی انتظامی قضات تقصیر یا اشتباه قاضی را احراز کرده باشد، دادگاه عمومی باید از این نظر تبعیت کند و صرفاً در مورد میزان خسارت امکان اظهار نظر دارد، نه اصل جبران خسارت. حال بسته به این که ضرر وارد به خاطر اشتباه قاضی بوده باشد یا تقصیر او، دولت یا خود قاضی مسئول جبران خسارت خواهند بود.
آیا دیه مرد و زن مساوی است؟

در تبصره ماده ۵۵۱ قانون مجازات اسلامی آمده است در کلیه جنایاتی که مجنی علیه مرد نیست، معادل تفاوت دیه تا سقف دیه مرد از صندوق تأمین خسارت‌های بدنی پرداخت می‌شود. این در حالی است که در صورت وقوع سانحه رانندگی طبق ماده ۱۰ بیمه اجباری، خسارت وارد شده به شخص ثالث بر اساس حوادث ناشی از وسایل نقلیه در جایی که شرکت‌های بیمه دیه می‌پردازند بدون لحاظ جنسیت تا سقف دیه فقره ديه کامل و یک سوم آن برای ماه‌های حرام باید پرداخت شود. بر همین اساس دیگر ما در هیچ موردی فرقی بین دیه و ارزش زن و مرد نخواهیم داشت و در هر حال زن دیه زیاد خود را به طور کامل دریافت می‌کنند.